



Obrádky jsou konkrétním projevem člověka k bytostem, které mohou ovlivnit chod věcí na tomto světě. I zde budeme hovořit o falijské společnosti. Rituály se zde vztahují obvykle k předkům daného klanu. Cílem rituálů je získat si přízeň předků *manu* prostřednictvím obětí a dosáhnout jejich intervence v pozemských záležitostech, jako je nemoc, narození dítěte, úspěch při lovu, hojnost úrody atp. Klan je tedy třeba považovat spíše za náboženskou než příbuzenskou kategorii.

Kulty mohou být řízeny pouze kněžími, což dokládá poměrně vysokou náročnost všech rituálních úkonů, které jsou v daném obřadu prováděny. V zásadě se ale nejedná o nic jiného než o úlitbu prosného piva na kameny

◀ *Liána druhu Cissus quadrangularis, ve falijské dalengu, se používá nejen při rituálech, ale i k různým léčebným praktikám, např. také k léčbě lepry. Zajišťuje obecně rituální čistotu.*

*The liana Cissus quadrangularis, known in Fali as the dalengu, is used not only in rituals, but also in various medicinal practices, e. g. the treatment of leprosy. It is of great importance for ritual purity.*

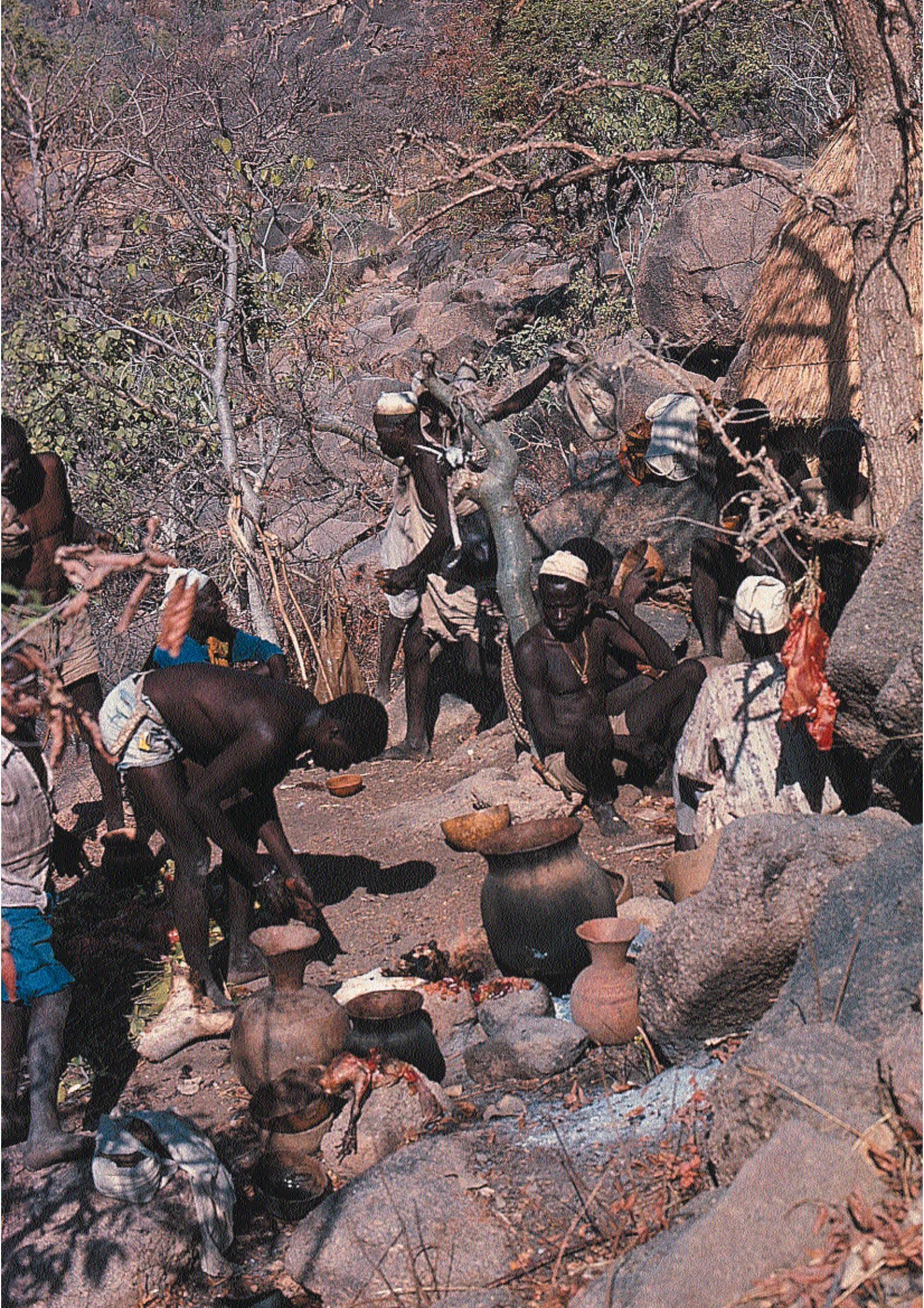
Ceremonies are the direct address of Man to those beings that can affect the course of things in this world. Fali society can again be taken as an example, and here rituals generally relate to the ancestors of a given clan. The clan must thus be understood as a religious rather than a kinship category. The aim of these rituals is to gain the favour of the ancestors, *manu*, through sacrifice, and encourage their intervention in such earthly concerns as illness, childbirth, success in the hunt, a bountiful harvest etc.

Cult practices may be directed only by priests, which documents the relative complexity of all the ritual acts that take place in a given ceremony; essentially, however, they consist of no more than pouring millet beer over the

*Nařezávání posvátné a ochranné rostliny dalengu je u Fali velice významným rituálním aktem, podle něhož se rozhoduje o dalším postupu.*

*Cutting the sacred and protective dalengu plant is an important ritual act among the Fali, according to which decisions are made regarding further steps.*





◀ *Cílem rituálů je získat si přízeň předků manu prostřednictvím obětí a dosáhnout jejich intervence v pozemských záležitostech, jako je léčení nemoci, narození dítěte, úspěch při lovu, hojnost úrody atp.*

*The aim of the ritual is to attain the favour of the ancestors, manu, through sacrifice, and obtain their intervention in earthly affairs such as the healing of illnesses, the birth of a child, success in the hunt, a rich harvest etc.*

předků *guaw lasindži* a obětování nějakého domácího zvířete. Je to vlastně oběť konaná jednotlivcem pro uspokojení jeho přání. Větší rituály se týkají celého klanu, někdy i vyšších společensko-religiózních kategorií. Nejčastějšími klanovými obřady jsou představení dítěte předkům *leuru m'bolo*, iniciace *tšéta aô*, poděkování za vyléčení nějakého vážnějšího onemocnění či zranění nebo každoroční slavnost všech mrtvých *leuru bottin djakshu*. Rituály se odehrávají uvnitř posvátného kruhu a účastní se jich pouze zástupci daného klanu, eventuelně pozvaní hosté. Největší rituály *leuru beleng* jsou zasvěceny *U Manu*, mýtickému či skutečnému předku celého klanu.

Obřady začínají v okamžiku přítomnosti všech hlavních představitelů daného klanu. Nejprve jsou vyzvednuty posvátné náramky ze skryše v keramické nádobě *halta tuidandju*, jejíž dno je proděravěno pěti otvory. Kněz vezme kalebasu s prosným pivem a provádí úlitby. Poté je nápoj rozdán všem přítomným, nejprve pochopitelně společensky významnějším osobnostem. Když je vypita zhruba polovina prosného piva, rozdrťí prvorozený syn hlavního klanového rodu v malém kameni tři segmenty posvátné rostliny *dalengu* a pastu smísí s výtažky z dalších rostlin. Rozdává kolovat náramky předkům *tulu manu* a poté, co je dostane zpět, potře je připravenou rostlinou masťou. Po několika dalších drobných úkonech vede krátkou řeč, která zní např. takto: „Říkám, poslouchajte, jsem to já mudrc předků, tento obřad, který vidíte, je odpradávná předkům příjemný, vidíte, předkové *Kumbandji* všichni přišli, máme zde pro vás prosné pivo a já omývám vaše náramky, chci aby bylo hojně zvěře, aby se všichni chlapi zamilovali, a aby měli mnoho dětí, za měsíc uvidím, zda se tak stane, skončil jsem...“ (Gauthier, 1969).



stones of the ancestors *guaw lasindji*, and the sacrifice of some domestic animal; this is the particular sacrifice made by the individuals for fulfilment of their wishes. Most rituals involve the whole clan, and sometimes higher socio-religious categories. The most common clan cult acts are the presentation of a child to the ancestors, *leuru m'bolo*, initiations *tsheta aô*, thanksgiving for the cure of a serious illness or injury, or the annual festival of the dead *leuru bottin djakshu*. Rituals take place inside a sacred circle and participants include only representatives of a particular clan, sometimes with invited guests. The largest rituals *leuru beleng* are consecrated to the *U Manu*, the mythical or actual ancestors of the whole clan.

Ceremonies begin as soon as all the major representatives of a given clan are present. First, *tulu manu* sacred bracelets are collected from their hiding place in a ceramic *halta tuidandju* vessel, the base of which is pierced by five holes. The priest takes a calabash of millet beer and performs the libations; the drink is then shared among all present, beginning with the socially most important figures. When about half has been drunk, the first-born son of the leading clan family crushes three pieces of the sacred *dalengu* plant between small stones, and mixes the paste with extracts of other plants. He passes around *tulu manu*, the bracelets of the ancestors and, once he has them back, smears them with the prepared plant paste. After several other, minor acts, a speech is proclaimed similar to the following: “*I speak, listen, it is I the sage of the ancestors, to this ceremony, which you see is of old agree-*

*able to the ancestors, you see, ancestors of the Kumbandji, that all have come, we have millet beer for you and I wash your bracelets, I desire that there be plentiful game, that all the young men fall in love, that they have many children, in a month I shall see if this seems to have occurred, I have finished...*” (Gauthier, 1969).

*Na rituálech náboženského charakteru se pije tradiční prosné pivo bolu, jehož výroba je náročnější než příprava běžného kvasného nápoje zvaného bil-bil.*

*At rituals of the religious kind the traditional bolu millet beer is drunk, the production of which is more complex than that of the common fermented drink known as bil-bil.*